

ВИМОГИ ДО КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІКА ПРАЦІ ТА СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ»

Контрольна робота складається з трьох частин: теоретичного питання, тестів та задачі.

Перша частина контрольної роботи – теоретичне питання.

Теоретичне питання передбачає поглиблене вивчення конкретного питання з курсу «Економіка праці та соціально-трудові відносини» за темою, яка обирається студентом самостійно, з урахуванням власних професійних інтересів, підготовки із пропонованого переліку.

Теоретичне питання повинне містити: зміст, вступ, основну частину (з підпунктами), висновки, список використаних джерел.

Зміст включає назву структурних частин роботи («Вступ», «Розділ», «Висновки», «Список використаних джерел»), назви всіх розділів і підрозділів із вказівкою номерів сторінок. У вступі (1-2 сторінки) коротко характеризується актуальність і необхідність вивчення даного питання.

В основній частині (10-15 сторінок) – коротко викладаються теоретичні основи досліджуваного питання (поняття, сутність, види і форми досліджуваного соціально-економічного явища), відбивається важливість його вирішення для нашої країни. Позитивно, якщо студент висловить і свій погляд на досліджувані питання.

У висновку (1-2 сторінки) повинні бути викладені основні результати роботи та висновки, зроблені на їх основі, підсумок аналізу сучасного стану досліджуваних процесів і основні заходи, які необхідно здійснити щодо поліпшення ситуації в досліджуваній сфері.

Список використаних літературних джерел повинен містити перелік джерел інформації, на які в роботі приводяться посилання, а також перелік додаткової літератури, якою користувався студент при написанні роботи.

Робота друкується з використанням комп'ютера на одній стороні аркуша білого паперу формату А4. Набір тексту здійснюється стандартним 14 шрифтом Times New Roman; назви розділів краще набирати 14-им шрифтом (усі великі напівжирні), а пункти і підпункти виділяти напівжирним курсивом; міжрядковий інтервал – 1,5; відступ в абзацах – 1,25см; текст необхідно друкувати, залишаючи береги таких розмірів: лівий – 25 мм, правий – 15 мм, верхній – 20 мм, нижній – 20 мм; нумерація сторінок проставляють на верхньому полі у правому куті; обсяг теоретичного питання – 15-20 сторінок.

Структурні частини починаються з окремого аркуша і виділяються жирним шрифтом, усі літери є прописними. Не дозволяється існування висячих рядків. Починати новий розділ роботи можна у разі, коли остання сторінка попереднього розділу заповнена текстом більш, ніж на половину. Ілюстрації (рисунок, схеми, графіки) і таблиці варто розташовувати

безпосередньо на сторінці за текстом після абзацу, в якому вони згадуються вперше або окремо на наступній сторінці. Всі таблиці, наведені в роботі, повинні мати назву, номер за порядком їхнього розміщення по тексту. При написанні роботи студент зобов'язаний давати посилання на джерела, матеріали або окремі результати інших досліджень, які наводяться у роботі. При цитуванні в роботі точок зору різних авторів, фактичного матеріалу та т.п., запозичених з літературних джерел, необхідно робити посилання у квадратних дужках, указуючи номер літературного джерела за списком літератури і сторінку, наприклад, [14, с. 26] (тут 14 – номер літературного джерела в списку, 26 – номер сторінки).

Перелік теоретичних питань для контрольної роботи

Тема 1. Економіка праці і соціально-трудова відносина як напрям наукового дослідження та навчальна дисципліна. Праця як сфера життєдіяльності людини та провідний чинник виробництва.

1. Сутність і значення праці в житті суспільства.
2. Історія розвитку досліджень економічних аспектів науки про працю.
3. Система наук про працю і місце в ній економіки праці як самостійної наукової дисципліни.

4. Концептуальні основи сучасної економіки праці.
5. Сфера праці: новітні тенденції та виклики.

Тема 2. Населення і трудовий потенціал суспільства.

6. Теорії народонаселення: історія та сучасність.
7. Демографічна ситуація в Україні та перспективи її розвитку.
8. Парадигма демографічної ситуації в Україні в контексті міжнародних досліджень.
9. Регіональні особливості розміщення населення в Україні.
10. Трудовий потенціал суспільства та його компоненти в системі факторів якості життя.

11. Вплив факторів природного, міграційного та економічного руху на динаміку економічно активного населення України.

12. Роль соціального захисту населення у процесах відтворення ресурсів для праці.
13. Концепція «сталого розвитку» економіки світу: проблеми людства.
14. Зміст і методика розрахунку індексу розвитку людського потенціалу.

Тема 3. Система соціально-трудова відносин. Соціальне партнерство.

15. Соціально-трудова відносина: еволюція поняття та сучасне розуміння.
16. Тенденції та основні напрями розвитку соціально-трудова відносин в Україні.
17. Роботодавці та їх об'єднання в системі соціально-трудова відносин.

18. Наймані працівники та їх представницькі органи в системі соціально-трудо­вих відносин.
19. Держава як суб'єкт соціально-трудо­вих відносин. \
20. Вплив трансформації відносин власності на розвиток соціально-трудо­вих відносин.
21. Глобалізація економіки та її вплив на соціально-трудо­ву сферу.
22. Зарубіжний досвід регулювання соціально-трудо­вих відносин.
23. Соціальний діалог як перспектива на шляху до розв'язання соціально-економічних проблем.
24. Держава в системі соціального партнерства.
25. Проблеми становлення і розвитку соціально-трудо­вих відносин в Україні.
26. Призначення та напрями діяльності Національної служби посередництва і примирення.
27. Жінки в системі соціально-трудо­вих відносин в Україні.
28. Система соціального партнерства і механізми регулювання соціально-трудо­вих відносин (із досвіду зарубіжних країн).
29. Профспілковий рух в Україні: нова соціальна модель, стан та перспективи розвитку.
30. Сучасний стан та перспективи розвитку об'єднань роботодавців в Україні.

Тема 4. Ринок праці як соціально-економічне явище. Соціально-трудо­ві відносини зайнятості.

31. Характеристика відтворювальних процесів на ринку праці (в різних типах економічних систем).
32. Теоретичні підходи до трактування представниками окремих економічних шкіл механізму функціонування ринку праці.
33. Функції і роль держави в регулюванні ринку праці в Україні.
34. Співвідношення державного регулювання та ринкового саморегулювання в сфері соціального захисту працівників.
35. Законодавче забезпечення працівникам гарантій і компенсацій у сфері трудо­вих відносин.
36. Особливості функціонування ринку праці в Одеській області.
37. Ринок праці молоді в системі національного ринку праці.
38. Досвід країн з розвинутою ринковою економікою з питань регулювання ринку праці.
39. Гендерні особливості на ринку праці.
40. Об'єкти державного регулювання в сфері охорони праці.

41. Регульовані та нерегульовані процеси в сфері праці молоді та жінок.
42. Нова концепція зайнятості населення: сутність та значення для якісного розвитку економіки країни.
43. Шляхи мінімізації безробіття: міжнародний і вітчизняний досвід.
44. Джерела фінансування системи соціального захисту по безробіттю.
45. Державна політика зайнятості молоді в Україні.
46. Державне регулювання системи професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації зайнятих та безробітних.
47. Вплив інвестиційної політики держави на стан зайнятості населення.
48. Забезпечення зайнятості інвалідів.
49. Фактори і функції мобільності робочої сили.
50. Ефективність гнучких форм зайнятості на підприємстві.
51. Світовий досвід розвитку самозайнятості населення.

Тема 5. Організація і нормування праці.

52. Організація праці та її вдосконалення в ринкових умовах.
53. Поділ праці та його види.
54. Особливості організації робочих місць окремих категорій працівників на різних типах підприємств.
55. Удосконалення організації та обслуговування робочих місць.
56. Умови праці на виробництві та їх значення для підвищення працездатності людини.
57. Державна система охорони праці в Україні.

Тема 6. Продуктивність і ефективність праці.

58. Суть і соціально-економічне значення підвищення продуктивності праці.
59. Продуктивність і продуктивна сила праці.
60. Соціально-економічні та матеріально-технічні фактори підвищення продуктивності праці.
61. Шляхи підвищення продуктивності праці на основі використання європейських стандартів.
62. Прямі та непрямі показники рівня продуктивності праці та їх взаємозв'язок.
63. Інтенсивність, напруженість, важкість і продуктивність праці.
64. Розвиток теорії продуктивності праці.
65. Зарубіжний досвід вимірювання продуктивності (структурний підхід Куросави, метод Лоулора, швидке оцінювання продуктивності, бенчмаркінг та ін.).
66. Концептуальна модель сукупної факторної продуктивності.

Тема 7. Політика доходів та оплата праці.

- 67. Вплив політики доходів на формування середнього класу в Україні.
- 68. Проблема розшарування українського суспільства за рівнем доходів.
- 69. Проблеми реалізації державної політики доходів населення.
- 70. Напрямки регулювання рівня життя населення.
- 71. Вплив рівня вартості робочої сили на соціально-економічні процеси в суспільстві.

Тема 8. Планування, аналіз, звітність і аудит у сфері праці.

- 72. Методичні основи планування продуктивності праці.
- 73. Планування персоналу як складова планування розвитку підприємства.
- 74. Планування додаткової потреби в працівниках.
- 75. Планування і аналіз заробітної плати.
- 76. Проблеми оцінки вартості трудових ресурсів.
- 77. Звітність з праці та нормативні документи.
- 78. Зарубіжний досвід проведення аудиту в трудовій сфері.
- 79. Сучасний стан та перспективи розвитку статистики праці в Україні.

Друга частина контрольної роботи – тестове завдання.

Це найголовніша частина контрольної роботи, виконання якої дає уявлення про повноту ознайомлення студента з навчальною дисципліною.

Звертаємо увагу студентів на те, що у тестовому запитанні можливі як одна правильна відповідь так і декілька.

Третя частина контрольної роботи – розрахункова.

Варіант 1.

Завдання 1.

1. Інтенсивність праці – це:

- а) соціально-економічна категорія, яка характеризує ставлення людини до праці;
- б) це соціально-економічна категорія, яка характеризує технічні, організаційні, культурні та інші можливості виробничої діяльності людини, які зумовлюють дієздатність працівника та результативність його зусиль;
- в) сукупність людських характеристик, за допомогою яких забезпечується якісне освоєння набутої професії в умовах нового колективу в якомога коротший час;
- г) це категорія, яка характеризує обсяг трудових витрат (фізичної та розумової енергії) на одиницю робочого часу, напруженість праці.

2. Свідома і цілеспрямована діяльність; докладання людиною розумових та фізичних зусиль для одержання корисного результату у задоволенні своїх матеріальних та духовних потреб – це:

- а) робота;
- б) діяльність;
- в) праця;
- г) виробництво.

3. У природному русі населення відрізняють такі типи його відтворення:

- а) розширене, просте;
- б) розширене, просте, звужене;
- в) традиційне, сучасне;
- г) природне, соціальне, сучасне,

д) немає правильної відповіді.

4. Назвіть абсолютні показники міграційного руху населення:

а) кількість прибулих;	б) кількість вибулих;
в) коефіцієнт народжуваності;	г) коефіцієнт смертності;
д) середня тривалість життя;	е) коефіцієнт прибуття;
є) коефіцієнт вибуття;	ж) природний обіг,
з) коефіцієнт механічного і природного росту.	

5. Трудовий потенціал працівника включає:

а) психофізіологічний потенціал;	б) творчий потенціал;
в) особистісний потенціал;	г) кваліфікаційний потенціал;
д) освітній потенціал;	е) соціальний потенціал.

6. Механізм цивілізованого вирішення соціально-трудова конфліктів та усунення суперечностей між інтересами робітників і власників, суспільний договір між найманими працівниками і роботодавцями на основі реалізації прав та інтересів сторін – це:

- а) патерналізм;
- б) дискримінація;
- в) субсидіарність;
- г) соціальне партнерство.

7. Основними елементами системи соціально-трудова відносин є:

- а) сторони, суб'єкти та рівні соціально-трудова відносин;
- б) предмети соціально-трудова відносин;
- в) механізм, принципи і типи соціально-трудова відносин;
- г) форми соціально-трудова відносин.

8. Основою соціально-трудова відносин можуть бути такі принципи:

- а) солідарності та субсидіарності; конфлікту та соціального партнерства;
- б) патерналізму та дискримінації;
- в) підпорядкування й самостійності;
- г) соціально-економічні, психологічні, комунікаційні.

9. Соціальне партнерство реалізується через систему переговорів і угод, що укладаються на таких рівнях:

- а) міжнародний, галузевий, регіональний;
- б) республіканський, галузевий, регіональний, професійний, на підприємствах, у структурних підрозділах організації;
- в) міжнародний, національний, галузевий, регіональний, виробничий;
- г) республіканський, галузевий, колективні договори на підприємствах.

10. Принципи соціально-трудова партнерства, які запропоновані МОП – це:

- а) мир на основі соціальної справедливості;
- б) покращення умов праці;
- в) свобода слова, інформації, угруповань;
- г) повна зайнятість і зростання життєвого рівня;
- д) свобода об'єднань.

11. Економічна категорія «ринок праці» є сукупністю суспільних відносин:

- а) між профспілками і державою;
- б) між державою і власниками засобів виробництва та праці;
- в) між попитом і пропозицією робочої сили;
- г) нічого із зазначеного.

12. Ринок праці — це:

- а) сукупність трудових ресурсів країни;
- б) сукупність взаємовідносин стосовно купівлі-продажу робочої сили;
- в) агентства, що займаються працевлаштуванням населення країни.

13. До гнучких форм зайнятості відносять:

- а) нестандартні режими робочого часу;

- б) робота в нічний час;
- в) тимчасові працівники;
- г) працівники за викликом;
- д) а, в, г;
- е) а, б.

14. Повна зайнятість – це:

- а) стан найбільшого охоплення працездатного населення суспільне корисною діяльністю;
- б) ситуація, за якої суспільне корисною працею зайнята лише деяка частина економічно активного населення;
- в) зайнятості, що припускає чергування періодів трудової діяльності з рівномірними періодами відпочинку.

15. Число об'єктів, що повинні обслуговуватися за одиницю часу одним або кількома робітниками – це:

- а) норма праці;
- б) норматив праці;
- в) норма обслуговування;
- г) норма виробітку.

16. Закріплена за окремим працівником просторова зона, оснащена засобами праці, необхідним для виконання роботи – це:

- а) цех;
- б) відділ;
- в) робоче місце;
- г) підприємство.

17. Сукупність факторів зовнішнього середовища, що впливають на здоров'я та працездатність людини в процесі праці – це:

- а) трудовий процес;
- б) виробничий процес;
- в) умови життя;
- г) умови праці.

18. Ефективність праці має такі аспекти:

- а) економічний;
- б) психофізіологічний;
- в) інноваційний;
- г) соціальний;
- д) правовий;
- е) суспільний;
- є) якісний;
- ж) кількісний.

19. Показники ефективності праці у сфері матеріального виробництва:

- а) вид і обсяг результату, його наукова або художня цінність;
- б) актуальність, своєчасність виконаних послуг;
- в) обсяг продукції у грошовому та натуральному виразі;
- г) витрати праці на одиницю випущеної продукції;
- д) рентабельність праці.

20. Доходи домогосподарства розподіляють на:

- а) грошові, загальні, сукупні та натуральні;
- б) грошові, сукупні та натуральні;
- в) грошові, загальні та сукупні;
- г) загальні, сукупні та натуральні.

21. Назвіть джерела формування сукупного доходу сім'ї:

- а) заробітна плата;
- б) трансфертні виплати;
- в) підприємницькі доходи, проценти, дивіденди;
- г) вартість натуральних надходжень від особистого господарства;
- д) усі відповіді правильні.

22. Мінімальний розмір заробітної плати:

- а) встановлюється законодавчо державою;
- б) залежить від розміру доходу середньостатистичної сім'ї;
- в) індексується залежно від зростання чи падіння долара.

23. Чисельність облікового складу працівників підприємства, що фактично з'явилися на роботу – це:

- а) облікова чисельність працівників;
- б) явочна чисельність працівників;
- в) вірна відповідь відсутня.

24. Весь фонд заробітної плати нарахований працівникам підприємства за місяць – це:

- а) плановий фонд оплати праці; б) звітний фонд оплати праці;
в) годинний фонд оплати праці; г) денний фонд оплати праці;
д) місячний фонд оплати праці.

25. До складу кадрових показників включають:

- а) середній розряд працівників і періодичність підвищення кваліфікації;
б) витрати на соціальні виплати законодавчого і додаткового характеру;
в) витрати на персонал;
г) рівень травматизму і захворюваності та відповідні виплати.

Завдання 2.

Вивчити динаміку кадрів підприємства за наведеними даними:

Показники	Кількість, осіб
Облікова чисельність працівників на початок року	1496
Прийнято працівників	24
Вибуло працівників, усього	32
з них:	
у зв'язку з переходом на денну форму навчання	4
призив на військову службу	2
вихід на пенсію	5
закінчення терміну контракту	3
за власним бажанням	12
з ініціативи адміністрації	6
Облікова чисельність працівників на кінець року	1488

Зробити висновки.

Варіант 2.

Завдання 1.

1. Праця поділяється на ручну, машинно-ручну, механізовану, автоматизовану і апаратурну залежно від:

- а) характеру та змісту праці;
б) предмета і продукту праці;
в) засобів та способів праці;
г) умов праці;
д) міри абстрагування;
ж) регламентованості та інноваційності.

2. Праця поділяється на ту, що вимагає тривалої підготовки, не вимагає значної підготовки та не вимагає підготовки залежно від:

- а) характеру та змісту праці;
б) предмета і продукту праці;
в) засобів та способів праці;
г) умов праці;
д) міри абстрагування;
ж) регламентованості та інноваційності.

3. Укажіть методи гуманізації праці:

- а) пристосування людини до виробництва;
б) пристосування виробництва до людини;
в) збагачення змісту праці;
г) активна участь у вирішенні виробничих завдань;
д) жорстке нормування виробничих процесів й зниження прогулів;

е) перехід від жорстких форм управління до гнучких.

4. Економічно активне населення – це:

- а) частина населення країни, яка володіє фізичним розвитком, розумовими здібностями та знаннями для здійснення корисної діяльності;
- б) сукупна суспільна спроможність до праці;
- в) природно-історична сукупність осіб, яка складається та безперервно поновлюється у процесі виробництва та відтворення безпосереднього їх життя;
- г) частина населення, яка забезпечує пропозицію робочої сили для виробництва товарів та послуг.

5. Виберіть закінчення для фрази: «Трудовий потенціал – це інтегральна оцінка кількісних і якісних характеристик...»

- а) населення;
- б) зайнятого населення;
- в) економічно активного населення;
- г) немає правильної відповіді.

6. Рух населення внаслідок зміни його трудової активності:

- а) природний;
- б) механічний (міграція);
- в) соціальний;
- г) економічний.

7. Принципи, за якими приймаються рішення у соціально-трудої сфері, визначають:

- а) форму соціально-трудої відносин;
- б) предмет соціально-трудої відносин;
- в) тип соціально-трудої відносин;
- г) учасників соціально-трудої відносин.

8. Факторами формування соціально-трудої відносин є:

- а) соціальна політика;
- б) економічна політика;
- в) глобалізація економіки;
- г) зовнішня політика;
- д) розвиток суспільної праці та виробництва.

9. Метою діяльності профспілок є:

- а) забезпечення і реалізація основних громадянських прав людини, координація і регулювання СТВ на базі розробки правових основ і організаційних форм соціального партнерства;
- б) створення гідних умов праці для робітників, забезпечення зайнятості, участь трудящих у керівництві виробництвом і розподілі створеного продукту; підвищення рівня заробітної плати;
- в) збереження робочих місць для членів профспілки;
- г) розробка й проведення соціальної, економічної і промислової політики.

10. До основних форм соціального партнерства можна віднести:

- а) укладання договорів та угод на всіх рівнях;
- б) спільне розв'язання конфліктів, запобігання їм на всіх рівнях;
- в) дружні зустрічі (вечірки);
- г) комерційна таємниця щодо політики доходів на національному й регіональному рівнях;
- д) контроль за виконанням спільних домовленостей;
- е) нерозголошення необхідної інформації.

11. Роботодавці та наймані працівники:

- а) є об'єктами ринку праці;
- б) формують інфраструктуру ринку праці;
- в) є суб'єктами ринку праці.

12. Ринок праці, який не може задовольнити пропозиції праці, є:

- а) трудодефіцитним;
- б) трудонадлишковим;
- в) класичним.

13. До пасивних заходів у сфері зайнятості відноситься:

- а) виплата допомоги з безробіття;
- б) реєстрація безробітних;
- в) субсидування зайнятості;
- г) надання негрошових форм підтримки безробітних;
- д) немає правильної відповіді.

14. Яку частину ВВП за законом Оукена необхідно щорічно спрямовувати на створення нових робочих місць, щоб загальний рівень безробіття знизити на 1%:

- а) 2,0 %;
- б) 5,0 %;
- в) 7,0 %;
- г) немає правильної відповіді.

15. Згідно з законом України "Про зайнятість населення", до зайнятого населення належать:

- а) громадяни, які самостійно забезпечують себе роботою;
- б) працюючі громадяни держав, які тимчасово перебувають в Україні і виконують функції не пов'язані з забезпеченням діяльності посольств і місій;
- в) працівники, що працюють за наймом на всіх підприємствах, залежно від форм власності і господарювання;
- г) усі відповіді правильні.

16. Кількість одиниць роботи, що повинні бути виконані за одиницю часу – це:

- а) норма праці;
- б) норматив праці;
- в) норма обслуговування;
- г) норма виробітку.

17. Атестація робочих місць проводиться:

- а) керівником структурного підрозділу;
- б) незалежною організацією;
- в) атестаційною комісією;
- г) відділом кадрів.

18. Рентабельність праці – це:

- а) співвідношення між кількістю виробленої продукції та витратами праці;
- б) співвідношення між витратами фізичної та нервової енергії;
- в) співвідношення між прибутком від даного виду діяльності та відповідними витратами праці;
- г) витрати праці на виробництво продукції, які виражені в одиницях робочого часу.

19. За рекомендаціями ООН «рівень життя» – це:

- а) рівень добробуту населення;
- б) показник, який визначається середніми доходами сім'ї в порівнянні з прожитковим мінімумом у даній країні;
- в) характеристика народного добробуту, яка включає доходи, умови праці та побуту, тривалість, структуру вільного і робочого часу, стан здоров'я, екологічну ситуацію;
- г) система декількох елементів: здоров'я, їжа, одяг, умови праці, зайнятість, організація праці, освіта, житло, права людини.

20. Ціна робочої сили – це:

- а) витрати на професійну підготовку працівника;
- б) сукупність життєвих засобів, необхідних для відтворення робочої сили у грошовому виразі;
- в) вартість робочої сили для підприємця;
- г) немає повної відповіді.

21. Система відрядної оплати праці, коли одиницею виміру результатів є обсяг робіт в цілому, виконання якого необхідно для роботодавця до визначеного терміну – це:

- а) відрядно-преміальна;
- б) акордна;
- в) відрядно-прогресивна;
- г) пряма відрядна.

22. Виробнича програма є основою для розробки:

- а) плану по праці;
- б) плану підвищення ефективності виробництва;

в) плану промислово-виробничої діяльності;

г) вірна відповідь відсутня.

23. Зіставлення темпів зростання заробітної плати працівника з темпами підвищення його продуктивності праці, виявлення причин відхилення середньої заробітної плати від планових показників – це аналіз виконання:

а) плану використання фонду заробітної плати;

б) плану підвищення ефективності виробництва;

в) плану підготовки та підвищення кваліфікації кадрів;

г) вірна відповідь відсутня.

24. Назвіть основні види надбавок до заробітної плати:

а) за роботу у наднормативний час;

б) за високу професійну майстерність;

в) за вислугу років;

г) за знання і використання в роботі іноземних мов;

д) за суміщення професій; е) за навчання учнів.

25. Характерними рисами первинного ринку праці є:

а) зарплата залежить від виробітку, дисциплінованості працівника;

б) виконавська, рутинна праця;

в) неповний робочий день, сезонна і тимчасова праця;

г) немає правильної відповіді.

Завдання 2.

Розрахуйте середню тривалість безробіття в районі, якщо чисельність безробітних у районі за тривалістю пошуку роботи розподілилася так: 2035 осіб знаходилися без роботи 2 місяці, 1425 осіб – три місяці, 997 осіб – чотири місяці, 698 осіб – п'ять місяців, 489 осіб – шість місяців, 342 особи – сім місяців, 239 осіб – вісім місяців, 168 осіб – дев'ять місяців, 101 особа – десять місяців, 70 осіб – одинадцять місяців, 56 осіб – один рік.

Варіант 3.

Завдання 1.

1. Сутність економіки праці як сфери наукових знань та практичної діяльності полягає в тому, що:

а) це динамічна суспільно організована система, яка характеризує економічні закономірності побудови та здійснення трудових процесів, фактори та умови їх ефективності;

б) це система економічних, соціальних і організаційних відносин між людьми з приводу відтворення й ефективного використання людських продуктивних сил в процесі праці;

в) це динамічна суспільно організована система, в якій відбувається процес витрачання, відтворення робочої сили та її формування.

2. Праця поділяється на творчу, управлінську та виконавчу залежно від:

а) характеру та змісту праці;

б) предмета і продукту праці;

в) засобів та способів праці;

г) умов праці;

д) міри абстрагування;

ж) регламентованості та інноваційності.

3. Праця поділяється на регламентовану, нерегламентовану, монотонну та привабливу (непривабливу) залежно від:

а) характеру та змісту праці;

б) предмета і продукту праці;

в) засобів та способів праці;

г) умов праці;

д) міри абстрагування;

ж) регламентованості та інноваційності.

4. Природно-історична сукупність осіб, яка складається та безперервно поновлюється у процесі виробництва та відтворення безпосереднього їх життя – це:

- а) людство; б) суспільство;
- в) населення; г) трудові ресурси.

5. Назвіть відносні показники природного руху населення:

- а) кількість народжених; б) кількість померлих;
- в) коефіцієнт народжуваності; г) коефіцієнт смертності;
- д) середня тривалість життя; е) коефіцієнт шлюбності;
- є) коефіцієнт розлучень; ж) коефіцієнт природного росту;
- з) природний обіг.

6. Укажіть показники, які прямо впливають на зміну чисельності трудових ресурсів:

- а) народжуваність; б) смертність;
- в) стан здоров'я; г) тривалість освіти;
- д) кількість продукції, яка виробляється;
- е) відрахування на державне соціальне страхування;
- є) підвищення вікового цензу виходу на пенсію.

7. Взаємозалежність і взаємодія найманих робітників (їх представницьких органів), роботодавців (їх об'єднань) та органів державної влади, посередницьких і арбітражних організацій, яка виникає в процесі праці та спрямована на регулювання якості трудового життя – це:

- а) організаційно-правові відносини;
- б) соціально-економічні відносини;
- в) соціально-трудова відносини.

8. Суб'єктами соціально-трудова відносин є:

- а) наймані працівники та роботодавці;
- б) держава, місцеве самоврядування;
- в) представницькі організації та їх органи;
- г) міждержавні територіальні угруповання;
- д) об'єднання роботодавців;
- е) органи з реалізації соціального діалогу.

9. Монопольна роль держави у системі соціально-трудова відносин – це:

- а) дискримінація; б) субсидіарність; в) патерналізм.

10. Соціальний захист населення забезпечують:

- а) профспілки;
- б) держава;
- в) усі відповіді правильні.

11. Соціальний конфлікт це:

- а) збройне зіткнення;
- б) протистояння різних політичних сил;
- в) відсутність взаєморозуміння;
- г) зіткнення інтересів різних соціальних груп.

12. Звільнення суспільного виробництва від економічно слабких, нежиттєздатних підприємств є завданням наступної функції ринку праці:

- а) стимулюючої; б) відтворювальної;
- в) оздоровлюючої; г) регулюючої.

13. Існування на ринку праці одного продавця робочої сили – це:

- а) монополія;
- б) монопсонія;
- в) олігополія;
- г) поліполія.

14. Зайнятість населення – це:

- а) трудова діяльність людини;

- б) діяльність, пов'язана із задоволенням власних і суспільних потреб;
- в) суспільно-корисна діяльність населення;
- г) праця за наймом на умовах повного або неповного робочого дня на підприємствах будь-якої форми власності.

15. Перелічіть основні функції служби зайнятості в Україні:

- а) облік вільних робочих місць та громадян, які звертаються з питань працевлаштування;
- б) здійснення процесу купівлі-продажу робочої сили;
- в) аналіз та прогнозування попиту та пропозиції на робочу силу;
- г) вирішення питань про ціну робочої сили;
- д) надання допомоги громадянам у підборі підходящої роботи;
- е) реєстрація безробітних та надання їм матеріальної допомоги;
- є) організація професійної підготовки та перепідготовки громадян;
- ж) консультація громадян про можливість отримання роботи;
- з) перепродаж робочої сили;
- и) участь у підготовці перспективних та поточних програм зайнятості.

16. Науково обґрунтовані, централізовано розроблені показники витрат праці, на основі яких підприємство самостійно розробляє свої норми праці – це:

- а) норма праці;
- б) норматив праці;
- в) норма обслуговування;
- г) норма виробітку.

17. Система заходів щодо планування робочого місця, оснащення засобами і предметами праці, розміщення в певному порядку, обслуговування та атестація – це:

- а) трудовий процес;
- б) нормування праці;
- в) організація праці;
- г) організація робочого місця.

18. Визначте ситуацію, коли продуктивність праці зростає:

- а) обсяг продукції росте, а витрати праці на виробництво не змінюються;
- б) обсяг продукції росте повільнішими темпами, ніж ростуть витрати праці на виробництво продукції;
- в) обсяг продукції знижується більш швидкими темпами, ніж знижуються витрати праці на виробництво.
- г) обсяг продукції не змінюється, а витрати праці на виробництво зростають.

19. Метод вимірювання продуктивності праці за яким обсяг виробленої продукції визначається в нормо-годинах – це:

- а) натуральний;
- б) трудовий;
- в) вартісний;
- г) змішаний.

20. Прожитковий мінімум визначає:

- а) кількість коштів, яка забезпечує нормальне відтворення робочої сили;
- б) об'єм і структуру споживання благ і послуг;
- в) вартісну оцінку мінімального набору благ і послуг, необхідних для збереження життя і здоров'я людини;
- г) вартісну оцінку мінімального набору благ і послуг, включаючи витрати на податки та інші обов'язкові платежі.

21. Дохід містить у собі:

- а) заробіток;
- б) дивіденди і відсотки, отримані з інвестицій капіталу;
- в) трансфертні платежі;
- г) державні виплати та допомоги на підтримання рівня життя;
- д) тільки грошові надходження.

22. Міра оплати праці за одиницю зробленої продукції при відрядній оплаті праці, встановлена на основі тарифної ставки і норми виробітку (часу) – це:

- а) номінальна зарплата;
- б) реальна зарплата;

- в) відрядна розцінка;
- г) посадовий оклад.

23. Показник ступеня складності роботи, виконуваної робітником, і рівня його кваліфікації – це:

- а) тарифна ставка; б) тарифікація;
- в) тарифний розряд; г) тарифний коефіцієнт.

24. До форм державної статистичної звітності з праці відносяться:

- а) «Звіт з праці» (форма № 1 - ПВ місячна);
- б) «Чисельність окремих категорій працівників та підготовка кадрів» (форма №6-ПВ річна);
- в) «Звіт про використання робочого часу» (форма №3-ПВ квартална);
- г) «Звіт про травматизм на виробництві та його матеріальні наслідки» (форма № 7-ТНВ).

25. Вкажіть основні види доплат до заробітної плати:

- а) за високу професійну майстерність;
- б) за роботу у наднормативний час;
- в) за вислугу років;
- г) за час простою не з вини робітника;
- д) за знання і використання в роботі іноземних мов;
- е) за суміщення професій; є) за навчання учнів;
- ж) за роботу у нічний час.

Завдання 2.

Визначити продуктивність праці на підприємстві в звітному та плановому періодах та її зміну, якщо відомо, що в звітному році було виготовлено продукції на суму 3400 тис. грн. Планом передбачено підвищити її випуск на 15 %. Чисельність працюючих на підприємстві в звітному році — 3350 осіб. Планом передбачено скоротити її до 85 %.

Варіант 4.

Завдання 1.

1. Вкажіть функції, які притаманні праці:

- а) спосіб задоволення потреб;
- б) творець суспільного багатства; ¹
- в) сила, яка надає людству шлях до волі;
- г) творець суспільства й чинник суспільного прогресу;
- д) усі відповіді правильні.

2. Праця поділяється на підземну, на шахтній поверхні, в гарячих цехах і т.д. залежно від:

- а) характеру та змісту праці;
- б) предмета і продукту праці;
- в) засобів та способів праці;
- г) умов праці;
- д) міри абстрагування;
- ж) регламентованості та інноваційності.

3. Укажіть основні критерії, які відрізняють трудову діяльність від нетрудової:

- а) легітимність діяльності;
- б) діяльність, яка пов'язана з відтворенням працездатності;
- в) це діяльність, яка не завжди може бути затребуваною;
- г) зв'язок зі створенням корисного продукту;
- д) цілеспрямованість діяльності.

4. Трудовий потенціал підприємства:

- а) завжди більше суми індивідуальних потенціалів окремих працівників;
- б) дорівнює сумі індивідуальних потенціалів окремих працівників;
- в) менше суми індивідуальних потенціалів окремих працівників;
- г) немає правильної відповіді.

5. Рух населення, внаслідок зміни освітньої та професійної структури:

- а) природний;
- б) механічний (міграція);
- в) соціальний;
- г) економічний.

6. Держава як суб'єкт соціально-трудових відносин виконує такі функції:

- а) законодавчу, захисну та регулюючу;
- б) відтворювальну, стимулюючу;
- в) роботодавця.

7. На якому рівні соціально-трудові відносини мають переважно груповий характер:

- а) макроекономічному;
- б) мезоекономічному;
- в) мікроекономічному?

8. Держава, як суб'єкт соціального партнерства не виконує таку функцію як:

- а) правове регулювання взаємовідносин між трудом і капіталом;
- б) участь у становленні і розвитку соціального партнерства на принципах трипартизму;
- в) визначення пріоритетів соціальної політики й активна участь у її реалізації;
- г) координація діяльності відносно виконання науково-технічних і соціально-економічних програм різного рівня.

9. Методом вирішення соціальних конфліктів у межах соціального партнерства є:

- а) протистояння;
- б) ліквідація приватної власності;
- в) компроміс.

10. Ринок праці, який характеризується стабільною зайнятістю і високим рівнем оплати праці, є:

- а) первинним;
- б) вторинним.

11. Якщо рівень заробітної плати стане нижчим за рівноважний, то:

- а) попит на працю скоротиться;
- б) попит на працю збільшиться;
- в) попит на працю не зміниться.

12. Кон'юнктура ринку праці – це:

- а) наявність чисельних продавців та покупців робочої сили;
- б) співвідношення попиту та пропозиції робочої сили;
- в) сукупність державних установ та підприємств.

13. Найбільш ефективним напрямком у межах активної політики зайнятості є:

- а) розвиток державної служби зайнятості;
- б) страхування з безробіття;
- в) профорієнтаційне консультування;
- г) реєстрація безробітного населення;
- д) немає правильної відповіді.

14. Укажіть види зайнятості населення:

- а) продуктивна зайнятість;
- б) соціально-корисна зайнятість;
- в) часткова зайнятість;
- г) ефективна зайнятість;
- д) гнучка зайнятість.

15. Необхідні витрати часу на виконання одиниці роботи одним або кількома робітниками – це:

- а) норма праці;
- б) норматив праці;
- в) норма обслуговування;
- г) норма виробітку.

16. Вид діяльності з управління виробництвом, пов'язаний із визначенням необхідних затрат праці та її результатів, контролем за мірою праці – це:

- а) трудовий процес; б) нормування праці;
в) організація праці; г) організація робочого місця.

17. Метод вимірювання продуктивності праці за яким обсяг виробленої продукції і продуктивність праці розраховують в натуральних одиницях (шт., тонни, метри тощо) – це:

- а) натуральний;
б) трудовий;
в) вартісний;
г) змішаний.

18. Метод вимірювання продуктивності праці за яким визначається валова, товарна, чиста продукція – це:

- а) натуральний;
б) трудовий;
в) вартісний;
г) змішаний.

19. Укажіть показник, який характеризує співвідношення рівня споживання (доходів) сімей (домогосподарств), що визнані бідними, з межею бідності:

- а) глибина бідності; б) межа бідності;
в) рівень бідності; г) структура бідності.

20. Зміни в рівні реальної заробітної плати можна визначити шляхом співставлення номінальної заробітної плати з динамікою одного із наступних показників:

- а) норми прибутку;
б) рівня цін на товари і послуги;
в) податкові ставки;
г) тривалість робочого тижня.

21. Фактори впливу на розмір заробітків сім'ї є:

- а) нівелюючими;
б) диференціюючими;
в) регулюючими.

22. Оплата за вироблену продукцію (обсяг робіт), за фактично відпрацьований час сезонними робітниками, а також за виконання спеціальних функцій у робочий час – це:

- а) плановий фонд оплати праці; б) звітний фонд оплати праці;
в) годинний фонд оплати праці; г) денний фонд оплати праці;
д) місячний фонд оплати праці.

23. До трудових показників, які характеризують результати роботи організації відносять:

- а) середній розряд працівників;
б) загальний розмір фонду заробітної плати;
в) середній розмір дивідендів;
д) трудомісткість і виробіток.

24. Ефективність плану соціального розвитку колективу буває:

- а) економічна і суспільна;
б) суспільна і соціальна;
в) економічна і соціальна.

25. Найефективнішим для поліпшення стану в галузі зайнятості може бути:

- а). створення нових робочих місць і сприяння малому і середньому бізнесу;
б). виплата допомоги з безробіття;
в). зростання кількості тимчасових робочих місць із низькою оплатою праці;
г). немає правильної відповіді.

Завдання 2.

Трудові ресурси країни склали 38 млн. чол. У тому числі, працездатне населення в працездатному віці склало 34.5 млн. чол., а працюючі особи похилого віку й підлітки –

3,5 млн. чол. З них зайняті в економіці країни склали 28,4 млн. чол.; учні 3,1 млн. чол.; військовослужбовці-1,4 млн. чол. Незайняті громадяни в працездатному віці – 5,6 млн. чол. У тому числі вимушено не зайняті (шукаючі роботу) – 3,6 млн. чол. Визначити: 1) рівень зайнятості в країні; 2) частку учнів у загальній чисельності трудових ресурсів.

Варіант 5.

Завдання 1.

1. Діяльність людей, спрямована на задоволення особистісних та суспільних потреб – це:

а) процес праці;	б) сама праця;
в) зміст праці;	г) соціально-економічний характер праці;
д) мотивація праці.	

2. Продуктивна сила праці характеризує:

- а) ставлення людини до праці;
- б) технічні, організаційні, культурні та інші можливості виробничої діяльності людини, які зумовлюють дієздатність працівника та результативність зусиль;
- в) сукупність людських характеристик, за допомогою яких забезпечується якісне освоєння набутої професії в умовах нового колективу в якомога коротший час.

3. Що виступає однією з найважливіших форм самовираження, самоактуалізації й самовдосконалення людини?

- а) робота;
- б) діяльність;
- в) праця;
- г) виробництво.

4. За методикою МОП економічно неактивне населення – це:

- а) учні, студенти, слухачі, курсанти денної форми навчання;
- б) особи, що одержують пенсії за віком або на пільгових умовах;
- в) особи, які зневірилися знайти роботу і припинили її пошук;
- г) особи, які зайняті у домашньому господарстві, доглядом за дітьми.

5. Переміщення населення на постійне проживання в іншу країну, регіон або місто – це:

- а) постійна міграція;
- б) тимчасова міграція;
- в) сезонна міграція;
- г) маятникова міграція.

6. Що з наведеного можна вважати негативним наслідком глобалізації для розвитку соціально-трудової сфери:

- а) поширення норм міжнародного трудового права в сфері вітчизняних соціально-трудових відносин;
- б) поглиблення нерівності в доходах і матеріальному добробуті населення;
- в) залучення країни до міжнародного поділу праці та міжнародної міграції робочої сили.

7. На яких рівнях функціонують соціально-трудова відносини:

- а) індивідуальному, мікроекономічному та макроекономічному;
- б) мезоекономічному та мегаекономічному;
- в) усі відповіді правильні?

8. До загальних принципів соціального партнерства, які розроблені Міжнародною організацією праці не відноситься:

- а) загальний і міцний мир може бути встановлений тільки на основі соціальної справедливості;
- б) свобода слова й свобода об'єднань є необхідними умовами постійного прогресу;
- в) повноважність та рівноправність сторін та їх представників;
- г) повна зайнятість і зростання життєвого рівня;
- д) праця не є товаром у соціальному й моральному визначенні цього поняття.

9. Фактори виникнення трудових конфліктів поділяються на:

- а) економічні, екологічні, соціальні;
- б) економічні, соціальні, політичні, релігійні;
- в) соціальні, політичні, побутові;
- г) галузеві, економічні, соціальні, політичні.

10. За якої умови ринок праці перебуває в стані рівноваги:

- а) обсяг пропозиції дорівнює обсягу виробництва;
- б) обсяг попиту дорівнює обсягу споживання;
- в) обсяг попиту дорівнює обсягу пропозиції;
- г) нічого з переліченого.

11. Основними чинниками, що впливають на стан ринку праці, є:

- а) законодавчі акти та соціально-економічні програми держави;
- б) рівень розвиненості економіки країни;
- в) освітньо-культурний рівень населення;
- г) усі чинники разом узяті.

12. Розрізняють такі форми зайнятості:

- а) повна, неповна та часткова;
- б) первинна та вторинна;
- в) постійна та тимчасова;
- г) немає правильної відповіді;
- д) усі відповіді правильні.

13. Підвищення рівня безробіття може бути викликане:

- а) збільшенням потоку з числа зайнятих до економічно неактивного населення;
- б) збільшенням потоку з числа безробітних до економічно неактивного населення;
- в) скороченням потоку з числа економічно неактивного населення до безробітних;
- г) збільшенням потоку з числа безробітних до зайнятих;
- д) немає правильної відповіді.

14. Форми прихованого безробіття:

- а) надлишкова чисельність працівників;
- б) утримання на підприємстві осіб, що працюють на умовах неповного робочого часу;
- в) оформлення певній частині працівників відпусток без збереження або з частковим збереженням заробітної плати та наявність цілоденних і внутрішньозмінних простоїв з організаційно-технічних причин;
- г) всі відповіді вірні.

15. Кількість працівників, яка має бути безпосередньо підпорядкованою одному керівникові – це:

- а) норма часу;
- б) норматив праці;
- в) норма часу обслуговування;
- г) норма керованості.

16. Спосіб сполучення безпосередніх виробників із засобами виробництва з метою створення сприятливих умов для одержання високих кінцевих соціально-економічних результатів – це:

- а) трудовий процес;
- б) нормування праці;
- в) організація праці;
- г) організація робочого місця.

17. Методи виміру продуктивності праці:

- а) грошовий, вартісний, натуральний;
- б) грошовий, частковий, змішаний, натуральний;
- в) трудовий, енергетичний, грошовий;
- г) натуральний, трудовий, вартісний.

18. До внутрішньовиробничих резервів росту продуктивності праці відносяться:

- а) зниження трудомісткості;
- б) комбінування виробництва;
- в) поліпшення використання робочої сили і структури кадрів;
- г) поліпшення використання технічної бази виробництва, удосконалення організації праці, скорочення плинності кадрів;

- д) поліпшення використанні робочого часу;
- е) зниження трудомісткості, підвищення спеціалізації виробництва.

19. Політика доходів виконує такі функції:

- а) стимулюючу;
- б) розподільну;
- в) програмно-стратегічну;
- г) нормотворчу.

20. Назвіть джерела формування сукупного доходу сім'ї:

- а) заробітна плата;
- б) трансфертні виплати;
- в) підприємницькі доходи, проценти, дивіденди;
- г) вартість натуральних надходжень від особистого господарства;
- д) усі відповіді правильні.

21. Сукупність грошових і натуральних коштів необхідних для підтримання фізичного, морального, економічного та інтелектуального стану людини – це:

- а) доходи населення;
- б) заробітна плата;
- в) дивіденди;
- г) відсотки з капіталу.

22. До складу вартості робочої сили належать:

- а) розмір заробітної плати;
- б) витрати роботодавців на соціальне страхування;
- в) витрати на професійну підготовку і підвищення кваліфікації персоналу;
- г) витрати на соціально-побутове обслуговування;
- д) всі відповіді вірні.

23. Вся сума коштів, що виділяється для оплати праці працівників у плановому періоді – це:

- а) плановий фонд оплати праці;
- б) звітний фонд оплати праці;
- в) годинний фонд оплати праці;
- г) денний фонд оплати праці;
- д) місячний фонд оплати праці.

24. На основі штатного розкладу проводять визначення потреби у:

- а) основних робітників;
- б) допоміжних робітників;
- в) керівників, спеціалістів і службовців.

25. Чисельність основних виробничих робочих планують виходячи із:

- а) норм обслуговування;
- б) трудомісткості виробничої програми;
- в) штатного розкладу;
- г) за нормативами підпорядкованості та керованості.

Завдання 2.

Розрахувати підвищення продуктивності праці порівняно з планом, якщо план випуску продукції – 920 тис. грн., чисельність працюючих – 210 чоловік, фактичний план виконано на 105 %, а чисельність зменшилася на 5 чоловік.

Список рекомендованої літератури до вивчення дисципліни.

Основна навчальна література

1. Грішнова О.А. Економіка праці та соціально-трудова відносини. / О.А. Грішнова. – К. : Знання, 2006. – 559 с.
2. Грішнова О. А. Економіка праці та соціально-трудова відносини : практикум : навч. посібник / О.А. Грішнова, О.М. Білик. – К. : Знання, 2012. – 286 с.

3. Економіка праці та соціально-трудові відносини: підручник / [А.М. Колот, О.А. Грішнова, О.О. Герасименко та ін.] за наук.ред.д-ра екон.наук проф.А.М. Колота. – К.: КНЕУ, 2009.– 711с.
4. Економіка праці та соціально-трудові відносини: Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / Уклад: Л.В.Кривенко, С.В.Кривенко, О.В.Мелешко.– Суми: УАБС НБУ, 2007. – 118с.
5. Економіка праці та соціально-трудові відносини: навч.посіб./ [Г.В.Назарова, С.Ю.Гончарова, Н.О.Москаленко та ін.]; за ред. Г.В.Назарова. – К.: Знання, 2012.– 573с.
6. Махсма М.Б. Економіка праці та соціально-трудові відносини: Навч. посіб. / М.Б. Махсма. – К.: Атіка, 2005. – 304 с.
7. Махсма М.Б. Економіка праці: Посібник для розв'язування задач / М.Б. Махсма. – К.: Видавництво Європейського університету, 2003 – 62 с.

Додаткова навчальна література

8. Єсінова Н. І. Економіка праці та соціально-трудові відносини : навч.-метод. посібник / Н.І. Єсінова. – Х. : ХДУХТ, 2012. – 397 с.
9. Єсінова Н. І. Економіка праці та соціально-трудові відносини : практикум : навч. посібник / Н. І. Єсінова. – Х. : ХДУХТ, 2015. – 195 с.
10. Завіновська Г.Т. Економіка праці : Нач. посібник. / Г.Т. Завіновська. – К.: КНЕУ, 2006. – 299 с.
11. Ковальов В. М. Економіка праці і соціально-трудові відносини : Навч. посібник для вищих навч. закладів / В.М.Ковальов, В.С. Рижиков, О.Л. Єськов. – К.: Центр навч. л-ри, 2006. – 255 с.
12. Комарницький І. М. Економіка праці та соціально-трудові відносини: Підручник / І.М. Комарницький, Г.О. Комарницька. – Хмельницький: ФОП Цюпак А.А., 2016. – 424 с.
13. Матюха М.М. Економіка праці та соціально-трудові відносини: Навч. посібник. / М.М. Матюха. – К.: Університет «Україна», 2007. – 306 с.
14. Пасічник В.Г. Планування діяльності підприємства : Навч. посіб. для вузів. / В.Г. Пасічник. – К.: Центр навч. л-ри, 2005. – 256 с.
15. Пащенко І.Н. Економіка праці та соціально-трудові відносини: Навчальний посібник. / І.Н. Пащенко. – Львів: «Магнолія 2006», 2007. – 260 с.
16. Червінська Л. П. Практикум з економіки праці : задачі, тести, виробничі ситуації : навч.-метод. посібник / Л.П. Червінська, Т.М. Червінська. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 172 с.
17. Шаульська Л.В. Стратегія розвитку трудового потенціалу України: Монографія. / Л.В. Шаульська. – Донецьк: ІЕП НАН України, 2005. – 502 с.

18. Шлендер П.Э. Рынок труда: Учеб. пособие для вузов. / П.Э. Шлендер, В.В. Воротникова, Е.Г. Довгая. – М.: Вуз. учеб., 2004. – 205 с.

Перелік нормативно-правових актів.

1. Конституція України від 28.06.1996 (із зм.).
2. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 № 322 (із зм.).
3. Закон України «Про зайнятість населення» від 05.07.2012 № 5067.
4. Закон України «Про оплату праці» від 24.03.1995 № 108/95 (із зм.).
5. Закону України «Про індексацію грошових доходів населення» від 03.07.1991 № 1282 (із зм.).
6. Закон України «Про відпустки» від 15.11.1996 № 504 (із зм.).
7. Закон України «Про колективні договори і угоди» від 01.07.1993 № 3356 (із зм.).
8. Закон України «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)» від 03.03.1998 № 137 (із зм.).
9. Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» від 15.09.1999 № 1045 (із зм.).
10. Закон України «Про організації роботодавців» від 24.05.2001 № 2436 (із зм.).
11. Закон України «Про державну службу» від 17.11.2011 № 4050 (із зм.).
12. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням» від 18.01.2001 № 2240 (із зм.).
13. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» від 02.03.2000 № 1533 (із зм.).
14. Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» від 09.07.2003 № 1058 (із зм.).
15. Закон України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» від 05.10.2000 № 2017 (із зм.).
16. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження наборів продуктів харчування, наборів непродовольчих товарів та наборів послуг для основних соціальних і демографічних груп населення» від 14.04.2000 № 656.
17. Постанова Кабінету Міністрів України «Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери» від 30.08.2002 № 1298 (із зм.).

Internet сайти

Сервер Верховної Ради України: <http://www.rada.gov.ua/>

Державний комітет статистики України: www.ukrstat.gov.ua/

Міністерство праці та соціальної політики: www.mlsp.gov.ua/

Міністерство фінансів України: <http://www.minfin.gov.ua/>

Українське право: www.ukrpravo.com/